

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/225/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4312218009
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4312218009.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSŤ s.r.o., IČO: 35 807 598, so sídlom Bratislava, Pribinova 25, (zn: ZE-4731-3913), zastúpený Fridrich Paľko s.r.o., IČO: 36 864 421, so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Bratislava, Župné nám. 13, (zn: 9515/2014/34), o zaplatenie majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 30. mája 2014, č. k. 15C/92/2013-86 a proti uzneseniu zo dňa 16. februára 2015, sp. zn. 15C/92/2013-105, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

II. Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 16.02.2015 č.k. 15C/92/2013- 105 potvrdzuje.

odôvodnenie:

Okresný súd Nitra (súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 OSP) rozsudkom zo dňa 30. mája 2014, č. k. 15C/92/2013-86 návrh (správne žalobu, lat. actio, keďže sa týka dvojstranných právnych vzťahov medzi žalobcom a žalovaným) zamietol a odporcovi (správne žalovanému) nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že žalobca sa podaným návrhom na Okresnom súde Levice voči žalovanému domáhal zaplatenia sumy 880,50 Eur titulom majetkovej škody a sumy 176,10 Eur titulom nemajetkovej ujmy z dôvodu, že Okresný súd Levice rozhodol o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie až dňa 30.01.2011 (konanie sa začalo dňa 22.04.2010), a to rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia. K rozhodnutiu o žiadosti o udelenie poverenia tak došlo po uplynutí zákonom stanovenej doby (omeškania viac ako 283 dní). Krajský súd v Nitre uznesením z 22.10.2012 č.k. 7NcC/395/2012-10 rozhodol, že

sudcovia Okresného súdu Levice sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania v tejto veci a vec prikázal Okresnému súdu Nitra na rozhodnutie.

Žalovaný vo vyjadrení k veci žiadal návrh zamietnuť, pretože nepreukázal, že má nárok na majetkovú škodu a nemajetkovú ujmu. Vniesol námietku premlčania.

Vykonaným dokazovaním a to zo spisu Okresného súdu Levice sp. zn. 16Er/537/2010 súd zistil, že súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý, Záhradnícka 62, Bratislava, podal žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na Okresnom súde Levice 24.06.2010 pre vymoženie 180,- Eur istiny s príslušenstvom. Podkladom exekúcie bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Bratislava, Karloveské rameno 8, sp.zn. SR 00350/10, povinným bol Gabriel Baláž, nar. 11.01.1968. Okresný súd Levice uznesením zo dňa 22.10.2010 č.k. 16Er/537/2010-14 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 23.03.2011.

Prvostupňový súd poukázal na to, že nesprávnym úradným postupom je porušovanie povinností pri vykonávaní úkonov v konaní, najmä jeho nesprávne vykonanie alebo vykonanie bez splnenia zákonných podmienok. Nesprávnym úradným postupom je aj opomenutie urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote. Rýchlosť a účinnosť súdneho konania je objektívne podmienená

charakterom ako aj právnou a faktickou zložitou prejednávanej veci, ďalej správaním účastníkov súdneho konania a aj činnosťou, resp. súčinnosťou štátnych a iných orgánov, ktoré sa zúčastňujú na súdnom konaní. Súd nezistoval, či došlo k prieťahom v konaní, ale či bola dodržaná zákonná 30 dňová lehota na vydanie rozhodnutia. Zistil, že táto nebola dodržaná.

Podľa názoru súdu počas exekúcie, v čase, keď je podaný návrh na zmenu exekútora, k žiadnej škode nemôže dôjsť, keďže pôvodný exekútor má podľa zákona oprávnenie i povinnosť vykonávať úkony exekučného konania. Pokiaľ by v dôsledku nedodržania zákonnej lehoty na rozhodnutie o zmene exekútora mala vzniknúť navrhovateľovi škoda, bolo treba preukázať, že škoda vznikla v príčinnej súvislosti s nedodržaním uvedenej lehoty, čo navrhovateľ nepreukázal. Právny základ tohto nároku by musel spočívať v zodpovednosti odporcu za konanie súdneho exekútora, ktorý mal vykonať až do právoplatného rozhodnutia súdu o jeho zmene všetky potrebné úkony v prospech oprávneného a pokiaľ by ich nevykonal bolo treba, aby navrhovateľ preukázal, že práve nečinnosťou pôvodného exekútora navrhovateľovi vznikla škoda. Žalobca neprodukoval dôkazy k tomu, že škoda spočíva v zmenšení jeho majetku alebo ušlom zisku, ale ako majetkovú škodu uvádza vynaložené náklady spojené s jeho činnosťou vykonávanou vo veci správy a udržateľnosti pohľadávky v období, ktoré zbytočne uplynulo medzi doručením návrhu na zmenu exekútora a rozhodnutím o tom. Súd je toho názoru, že žalobca nepreukázal vznik škody na jeho strane v dôsledku oneskoreného rozhodnutia súdu o jeho návrhu na zmenu exekútora. Pokiaľ ide o náklady spojené so správou pohľadávky - pracovných výkonov zamestnancov pomocou informačného systému, na udržiavanie a správu informačného systému - súd je toho názoru, že túto škodu navrhovateľ nešpecifikoval a tieto položky nemožno považovať za škodu v dôsledku nesprávneho úradného postupu súdu. Ku škode, ktorá má spočívať v úkonoch na administráciu listín a komunikácii s pôvodným súdnym exekútorom a na administratívne spracovanie textov urgencií na publikačné výdaje v spojení s vyhotovením urgencií, na poštovné a telekomunikačné výdaje spojené s urgovaním a kontrolu stavu konania na exekučnom súde navrhovateľ nepreukázal. Počas doby od podania návrhu žalobcu na zmenu exekútora do rozhodnutia o tomto návrhu žalobcovi nevznikla žiadna škoda. Vyjadrenia žalobcu o rizikách neskorého vydania rozhodnutia o tom, že nastalo riziko zániku povinného, zmarenia účelu konania pre stratu kontaktu s povinným, insolventnosti, súd považoval za bezvýznamné. Ďalej uviedol, že nevyhnutnými predpokladmi vzniku za škodu sú: a) protiprávny úkon, alebo škodová udalosť, b) vznik škody, c) príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom (škodovou udalosťou) a vznikom škody a d) zavinenie (to len pre prípad subjektívnej zodpovednosti, pri objektívnej zodpovednosti nie je podstatné, či zodpovedný subjekt vznik škody zaviniel alebo nie). Zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je zákonom č. 514/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov koncipovaná ako objektívna zodpovednosť. Podľa zákonného ustanovenia § 3 ods. 2 tohto istého zákona zodpovednosti sa nemožno zbaviť. Zo strany žalobcu - oprávneného subjektu nie je potrebné preukazovať zavinenie vo forme úmyslu či nebanlivosti, stačí preukázať, že škoda - ak vznikla je výsledkom činnosti príslušného orgánu štátu. Právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda (zák. ustanovenie § 9 ods. 2). Škodou sa pritom rozumie majetková ujma, ktorá vznikla fyzickej a tiež právnickej osobe, dá sa vyjadriť v peniazoch a spočíva v zmenšení existujúceho majetku poškodeného a predstavuje také majetkové hodnoty, ktoré bolo treba vynaložiť na to, aby sa vec uviedla do predošlého stavu alebo, aby sa v peniazoch vyvážili dôsledky tohto, že navrátenie do predošlého stavu nie je možné alebo účelné. Vzťah príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou je vzťahom príčiny a následku, ktorý musí byť priamy, bezprostredným neprerušený, nestačí ak je iba sprostredkovaný. Treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu. Nesprávny úradný postup môže mať za následok vznik zodpovednosti podľa hore citovaného zákona - len vo vzťahu k takému zmenšeniu majetku navrhovateľa, ktoré bolo priamo a nesprostredkovane spôsobené práve a len týmto postupom, to znamená, že teda postupom, ktorý by bol z hľadiska zmenšenia majetku navrhovateľa rozhodujúcim - teda ak by nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu jeho majetok by sa nezmenšil.

Žalobca nepreukázal, že prípadná majetková škoda mu vznikla v príčinnej súvislosti s oneskorene vydaným rozhodnutím Okresného súdu Levice o jeho návrhu na zmenu exekútora.

Pokiaľ ide o nárok žalobcu na nemajetkovú ujmu, súd ju môže súd priznať s poukazom na zákonné ustanovenie § 17 ods. 3 hore citovaného zákona a) s prihliadnutím najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Z hore uvedeného je zrejmé, že toto sa vzťahuje na fyzickú osobu okrem písma b). Súd poukázal na to, že k vydaniu rozhodnutia po zákonom stanovenej lehote došlo v čase, kedy sa oprávnený domáhal v exekučných

konaniach zaplattenia svojich pohľadávok a z rozhodovacej činnosti súdu je známe, že išlo o veľké množstvo - počet takýchto návrhov, ktoré nebolo možné fyzicky s takým obsadením príslušného oddelenia - exekučného oddelenia - vybaviť v zákonom stanovenej lehote v každom prípade. Táto okolnosť je podľa názoru súdu a platnej súdnej praxe rozhodujúca a súd nemôže opomenúť okolnosti, za ktorých k oneskorenému rozhodnutiu došlo o podanom návrhu navrhovateľa - v exekučnom konaní oprávneného. Nemajetková ujma nezávisí len od zistenia nedodržania zákonnej lehoty ale aj od okolností, ktoré sú v tejto veci v odôvodnení konštatované a na základe ktorých súd nezistil dôvod pre finančnú satisfakciu - tak ako žiada navrhovateľ - vo forme nemajetkovej ujmy. Zistenie, že vo veci ide o prieťah, nie je tento súd ako všeobecný súd v tomto konaní oprávnený a povolaný na to, aby to konštatoval. Takéto konanie ani nebolo vedené na inom súde. Nebola preukázaná príčinná súvislosť, medzi

nesprávnym postupom a vznikom škody. Súd mal jednoznačne za preukázané, že škoda žalobcovi nevznikla a po druhé, ak by aj žalobca teoreticky škodu reálne dokladoval - nepreukázal jej spojitosť s nedodržaním zákonnej lehoty na zmenu exekútora, teda, že by mu ním tvrdené náklady nevznikli aj tak. Prípadné priznanie nemajetkovej ujmy by bolo v rozpore so zákonným ustanovením § 1 ods. 1 OSP. Žalobca podniká v podnikateľskej činnosti - poskytovanie spotrebiteľských zmlúv, a to na základe formulárových zmluvných a všeobecných zmluvných podmienok, ktoré obsahujú veľké množstvo neprijateľných podmienok, neprehľadne a zložito formulovanými podmienkami a oslovuje spotrebiteľov - najzraniteľnejšiu skupinu obyvateľov, ktorá nemôže týmto zmluvným podmienkam rozumieť za účelom dosiahnutia zisku, sa v tomto konaní domáha v dôsledku porušenia svojich práv súdnej ochrany a nemajetkovej ujmy. Na všetkých súdoch SR je vedené množstvo exekučných konaní a súdom je známe, že žalobca v exekučných konaniach sa domáha aj takých plnení, ktoré sú zjavne neplatné pre neprijateľné zmluvné podmienky. Žalobca sa domáha ochrany svojich práv a dôsledného dodržiavania zákona, ale v zmluvných vzťahoch so spotrebiteľmi už taký dôsledný nie je. Súd poukázal na list Európskej komisie a tam uvedené praktiky, kde je okrem iného uvedené, že tieto podmienky sú pre spotrebiteľov veľmi tvrdé a zjavným cieľom je zbaviť spotrebiteľov ich práv, ktoré im vyplývajú z právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa. Ide teda o nebankovú inštitúciu. Po skončení konania súd voľne posúdil výsledky vykonaného dokazovania a na základe toho zistil hore uvedený skutkový stav. Vykonané procesné dôkazy zhodnotil z hľadiska ich pravdivosti voľnou úvahou. Starostlivo prihliadol na to, čo vyšlo v konaní v tejto veci najavo. Každý dôkaz zhodnotil osobitne a v ich vzájomnom vzťahu (§ 132 OSP).

Zistený skutkový stav právne posúdil podľa ustanovení § 4 ods. 1 písm. a/ bod 1, § 3 ods. 1 písm. a/, d/, § 9 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1, 2 a § 19 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z.z., ako aj § 44 ods. 2 Exekučného poriadku.

Podľa zákonného ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, súd žalovanému, ktorý mal plný úspech v konaní, nepriznal náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý účastník vo veci nemal, lebo úspešný žalovaný náhradu trov konania nežiadal.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, domáhajúc sa ním jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dôvodil, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 OSP - účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ OSP), súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav (§ 205 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. h/ OSP), nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c/ OSP) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP). Zásadne namietal skutočnosť, že súd prvého stupňa rozhodol v merite veci na základe (a s použitím) „inšpirácie“ novou právnou úpravou obsiahnutou v ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.

V právnom štáte a osobitne v spravodlivom súdnom konaní nie je možné, aby súd interpretoval hmotné právo platné v čase vzniku právnej skutočnosti a založenia zodpovednostného právneho vzťahu pomocou hmotného práva, ktoré sa stalo súčasťou právneho poriadku až po vzniku právnej skutočnosti a po tom, čo došlo k založeniu zodpovednostného právneho vzťahu. Ak súd založil svoje rozhodnutie na takejto neprípustnej interpretácii, dopustil sa nesústredeného postupu, ktorý má dôsledok v nesprávnosti súdneho rozhodnutia. Zdôraznil, že súd bol jednoznačne pri svojom rozhodovaní viazaný ust. § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom pred prijatím zákona č. 412/2012 Z. z. a nemohol interpretovať toto ustanovenie prostredníctvom ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. Súd svojím rozhodnutím de iure a de facto aplikoval princíp priamej retroaktivity, čo je neprípustné. Namietal, že súd vôbec nevysvetlil, prečo zastáva názor, že účastníkom nevznikol stav právnej neistoty. Právna neistota existuje vždy do času, kým nedôjde ku konečnému rozhodnutiu.

V danom prípade zákonodarca vytvoril legitímnu sféru tolerancie trvania právnej neistoty určením zákonnej lehoty. Exekučný súd však ignoroval túto legitímnu sféru, na čo nemal zo zákona oprávnenie a posunul trvanie právnej neistoty do času, ktorý je z hľadiska ochrany základného práva na spravodlivý súdny proces neakceptovateľný. Exekučný súd rozhodoval o udelení poverenia na vykonanie exekúcie s čím nemal nič spoločné rozhodcovský súd. Právna istota ohľadom riadneho výkonu exekúcie nemohla byť odstránená rozhodnutím rozhodcovského súdu, ale len súdu exekučného.

Ďalej dôvodil tým, že súdu neprislúcha polemizovať o vhodnosti limitácie dĺžky konaní zákonnými lehotami a jeho povinnosťou je aplikovať platné právo a navyše jeho úvahy negujú stabilizovanú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, ktorá je základom štandardu ochrany základných práv v Európe, teda aj práva na spravodlivý súdny proces a osobitne práva na prerokovanie veci v primeranom čase. Štrasburský súd opakovane uviedol, že zodpovednosť štátu za prieťahy v konaní vzniká aj vtedy, ak súdy konajú náležite, ale dĺžku konania ovplyvňujú mimosúdne faktory, ako napr. rozsah nevybavenej súdnej agendy, nárast ekonomickej trestnej činnosti atď. Štrasburský súd tiež uviedol: „Dohovor zaväzuje zmluvné štáty, aby organizovali svoj právny poriadok spôsobom vyhovujúcim požiadavkám čl. 6 ods. 1, ktorý zahŕňa aj právo na rozhodnutie veci v primeranej lehote.“ Súd, ale ani samotný štát neprijal žiadne opatrenia na riešenie vzniknutej kritickej situácie a nedostatok takýchto opatrení nemôže byť dávaný za vinu žalobcovi a to v tejto forme, že on nepresadzoval svoj pozitívny záväzok vo vzťahu k právu na prerokovanie veci v primeranej lehote. Žalobca takýto záväzok nemá a nechápe, aký dopad môže mať na výsledok konania skutočnosť, že súd vyjadril svoje presvedčenie o rozpore exekučného titulu so zákonom. Ide o prejav nesústredenej činnosti súdu, kedy súd vyhodnocoval skutočnosti, ktoré s predmetom konania nesúviseli.

II.

Po podaní odvolania súd prvého stupňa uznesením zo dňa 16.02.2015, sp. zn. 15C/92/2013 uložil žalobcovi, aby v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia v kolkoch na rube tohto tlačiva, pripojenou poštovou poukážkou alebo príkazom na úhradu na účet súdu v peňažnom ústave - Štátna pokladnica, súdny poplatok za odvolanie v sume 20 eur podľa § 5 ods. 1 písm. a/, § 6 ods. 1, § 7 ods. 10, § 8 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a v zmysle položky 7a sadzovníka súdnych poplatkov.

Žalobcu poučil, že ak sa poplatok v určenej lehote nezaplatí, súd ho bude vymáhať.

Proti tomuto uzneseniu na úhradu súdneho poplatku za odvolanie podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, žiadajúc odvolací súd, aby napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Poznamenal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa neobsahuje žiadne dôvody, a to skutkové ani právne, ktoré viedli súd k vydaniu predmetného rozhodnutia. Nedostatok odôvodnenia ako dôvod na zrušenie uznesenia o uložení povinnosti zaplatiť poplatok za odvolanie podľa položky 7a) konštatoval v množstve vecí, napr. Krajský súd v Žiline ako v konaní sp. zn. 8Co/295/2013. Vyrubeny poplatok vo výške 20,- eur za podané odvolanie, avšak tento poplatok sa vyrubuje za žalobu na náhradu škody spôsobenej nezákonným úradným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Z uvedeného mal teda za preukázané, že spoplatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody a nepodliehajú mu ďalšie úkony vo veci samej ako odvolanie, dovolanie a pod. V súvislosti s uvedeným poukázal na dôvodovú správu k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch, čl. II k bodu 3. Poukázal na to, že podľa pozmeňujúceho návrhu k vládnemu návrhu zákona sa v nadväznosti na zrušenie vecného oslobodenia pri žalobách na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sa navrhlo zaviesť paušálny súdny poplatok pre tieto žaloby vo výške 20,- eur, čím sa jednak čiastočne zohľadňuje účel vládneho návrhu a súčasne sa zlepšuje v porovnaní s vládnym návrhom prístup k spravodlivosti v týchto veciach, pretože sa nebude vyberať poplatok podľa percentuálnej sadzby (položka 1), ale práve ako paušálny poplatok, ktorý je podstatne nižší. V tomto smere dodal, že v predmetnej veci podal odvolanie proti rozsudku a nie žalobu. Súd teda nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku, a preto nemal byť vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie. Vyššie uvedené závery považoval za súladné s publikovaným rozhodnutím všeobecného významu, a to rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 29. marca 2007, sp. zn. 4 Cdo 39/2007. Taktiež ani v prílohe zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch nie je jasne a jednoznačne stanovená poplatková povinnosť za podanie odvolania voči rozhodnutiu súdu o žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Takýmto konaním súdu mu bola v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch uložená poplatková povinnosť v prípade, kde ju nemal. Takéto konanie súdu považoval za zásah do základného práva žalobcu na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy SR. Poznamenal, že v § 1 zákona o súdnych poplatkoch je vyjadrená ústavná zásada vyplývajúca z čl. 59 ods. 2 Ústavy, podľa ktorej dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Súdny teda vyberajú súdne poplatky za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú za návrh a za úkony štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov. V tejto súvislosti zdôraznil, že použitie analógie legis je v prípadoch vyrubenia súdneho poplatku vzhľadom na čl. 59 ods. 2 Ústavy SR vylúčené. S poukazom na uvedené, ak je účastníkovi konania v rozpore so zákon č. 71/1992 Zb. ukladaná poplatková povinnosť tam, kde ju nemá, predstavuje takýto zásah zo strany štátu spravidla i zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu ako aj práva upraveného čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy SR. Domnieval sa, že súd je pri výkone svojej rozhodovacej právomoci viazaný čl. 2 ods. 2, a teda platí, že môže konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Navyše dodal, že podľa ust. § 18ca ZoSP z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30.09.2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30.09.2012, i keď sa stanú splatnými po 30.09.2012. V danom prípade bola žaloba žalobcom podaná pred 01.10.2012 a konanie teda začalo pred účinnosťou zákona č. 286/2012 Z. z., a preto je nutné v súvislosti s podaným odvolaním aplikovať právny stav platný do 30.09.2012. Do 30.09.2012 bolo podľa ust. § 4 ods. 1 písm. k/ ZoSP konanie vo veciach náhrad škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom od poplatku vecne oslobodené. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Okresného súdu Komárno sp. zn. 8C/842/2012 zo dňa 16.10.2013 a uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 16C/174/2012 zo dňa 03.01.2014.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné vo výroku o zamietnutí žaloby a výroku o náhrade trov konania ako vecne nesprávny zrušiť pre nepreskúmateľnosť (§ 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP a podľa odseku 2 tohto ustanovenia vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie).

Odvolanie žalobcu proti napadnutému uzneseniu o vyrubení súdneho poplatku v sume 20,- eur za podané odvolanie považoval odvolací súd za nedôvodné, preto napadnuté uznesenie podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

Ad I.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, h/ súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa § 1 OSP upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 3 OSP občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie. Každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené.

Podľa § 132 OSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 212 ods. 3 OSP na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 OSP), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležitú

odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia) (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 4/2009 zo dňa 29. júna 2010).

Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 236/06). Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Z formulácie § 132 Občianskeho súdneho poriadku možno vyvodiť, že súd je povinný navzájom si odporujúce dôkazy hodnotiť a zdôvodniť, napr. prečo niektoré z nich pokladá za nevierohodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy, prípadne aj prečo sa niektorými dôkaznými návrhmi odmietol zaoberať vôbec. Tieto nedostatky odôvodnenia, spolu s tzv. opomenutými dôkazmi (o ktorých súd v konaní nerozhodol vôbec) zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia (Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 114/08 z 12. júna 2008).

Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS 115/03 z 3. júla 2003).

V prejednávanvej veci je predmetom konania návrh žalobcu, ktorým sa voči žalovanému domáhal vydania rozsudku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi z titulu majetkovej škody sumu 880,50 EUR a z titulu nemajetkovej ujmy sumu 176,10 EUR, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku a domáhal sa tiež, aby bol žalovaný zaviazaný zaplatiť mu náhradu trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že Okresný súd Levice ako exekučný súd vo veci žalobcu ako oprávneného proti povinnému Gabrielovi Balážovi, nar. 11.01.1968, pre vymoženie peňažnej pohľadávky, ktorá bola u súdneho exekútora evidovaná pod sp. zn. EX 6103/2010, rozhodol o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie až dňa 30.01.2011 a to rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia, hoci sa konanie začalo dňa 22.04.2010. K rozhodnutiu o žiadosti o udelenie poverenia tak došlo po uplynutí zákonom stanovenej doby 15 dní (omeškanie viac ako 283 dní). Súd prvého stupňa v úvode odôvodnenia napadnutého rozsudku na strane 2 a na strane 3 konštatoval, že zo spisu Okresného súdu Levice sp. zn. 16Er/537/2010 zistil, že súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý podal dňa 24.06.2010 žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na Okresnom súde Levice pre vymoženie 180,- Eur istiny s príslušenstvom, pričom podkladom exekúcie bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Bratislava, Karloveské rameno 8, Bratislava, sp. zn. SR 00350/10, povinným bol B. N., nar. XX.XX.XXXX.. Okresný súd Levice uznesením zo dňa 22.10.2010, č. k. 16Er/537/2010-14 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 23.03.2011.

V rozpore s takto zisteným skutkovým stavom, ako aj v rozpore s ustanovením § 132 OSP však súd prvého stupňa zamietnutie návrhu odôvodnil tým, že žalobca nepreukázal vznik škody na jeho strane v dôsledku oneskoreného rozhodnutia súdu o jeho návrhu na zmenu exekútora a že počas doby od podania návrhu žalobcu na zmenu exekútora do rozhodnutia súdu o tomto návrhu žalobcovi nevznikla žiadna škoda. Tiež konštatoval, že žalobca nepreukázal, že prípadná majetková škoda mu vznikla v príčinnej súvislosti s oneskorenou vydaným rozhodnutím Okresného súdu Levice o jeho návrhu na zmenu exekútora.

Toto odôvodnenie napadnutého rozsudku prvostupňového je zmätočné a nepreskúmateľné, pretože súd prvého stupňa sa zaoberal iným skutkovým stavom, než aký mu v žalobe predostrel žalobca, ktorý svoj návrh na náhradu majetkovej škody a náhradu nemajetkovej ujmy odôvodňoval oneskorenou vydaným rozhodnutím exekučného súdu o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a tým, že exekučný súd nesprávne zamietol uvedenú žiadosť súdneho exekútora. Prvostupňový súd sa však v rozpore s uvedeným skutkovým stavom v žalobe zaoberal otázkou zmeny súdneho exekútora a tým, či žalobcovi vznikla v dôsledku rozhodnutia exekučného súdu o zmene súdneho exekútora škoda. Napriek tomu, že zamietnutie návrhu odôvodnil prvostupňový súd uvedeným konštatovaním, právne však v rozpore s ním poukazoval na ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku platného od 01.06.2010 do 30.05.2011 (zrejme do 31.05.2011 - pozn. odvolacieho súdu), v ktorom ustanovení je riešená otázka udelenia poverenia na vykonanie exekúcie po podaní žiadosti o udelenie poverenia a lehota na rozhodnutie o tejto žiadosti.

Prvostupňový súd sa teda vôbec nezaoberal tým, či sa exekučný súd dopustil nesprávneho úradného postupu v exekučnom konaní pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie tým, že k vydaniu rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie došlo po uplynutí zákonom stanovenej 15 dňovej lehoty, ale sa zaoberal tým, ako by exekučný súd rozhodoval o zmene exekútora, čo však nebolo predmetom exekučného konania ani tohto konania o náhrade škody a náhrade nemajetkovej ujmy.

Keďže nepreskúmateľnosť rozhodnutia je vždy dôvodom na zrušenie takéhoto rozhodnutia, odvolací súd musel napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, v rámci ktorého sa bude opätovne zaoberať návrhom žalobcu a jeho odôvodnením a až po tom vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie odôvodní v súlade s ust. § 157 ods. 2 OSP tak, aby bolo preskúmateľné. V novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania v zmysle § 224 ods. 3 OSP. Právny názor odvolacieho súdu je pre súd prvého stupňa záväzný (§ 226 OSP).

Ad II.

Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa o uložení povinnosti žalobcovi zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie v sume 20,- EUR, toto rozhodnutie odvolací súd považuje za vecne správne, preto ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Odvolací súd k námietkam žalobcu, že napadnuté uznesenie neobsahuje žiadne dôvody, preto je nepreskúmateľné, poznamenáva, že aj keď riadne odôvodnenie uznesenia, rovnako ako rozsudku, je súčasťou základného práva účastníka súdneho konania na súdnu ochranu a s ňou súvisiaceho práva na spravodlivý proces podľa článku 46 ods. 1 a článku 48 ods. 2 Ústavy SR, stručné odôvodnenie rozhodnutia o poplatkovej povinnosti spočívajúce len v uvedení, že ide o súdny poplatok za podané odvolanie s uvedením konkrétnej položky sadzobníka súdnych poplatkov v konkrétnej veci a príslušných zákonných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch vyhovuje požiadavke dostatočného odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 OSP a nenapíňa intenzitu odňatia možnosti konať pred súdom z dôvodu nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia. Podstatou súdneho rozhodovania je totiž poskytovanie materiálnej právnej ochrany dotknutých práv a nie prepätý formalizmus pri koncipovaní súdneho rozhodnutia.

K námietke, že spoplatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody, ale spoplatneniu nepodliehajú ďalšie úkony vo veci samej, ako sú odvolanie a dovolanie, odvolací súd dodáva, že tento právny názor žalobcu neberie na zreteľ ustanovenie Zákona o súdnych poplatkoch, a to § 2 ods. 4 tohto zákona, podľa ktorého poplatníkom je ten, kto podal odvolanie a ten, kto podal dovolanie, § 5 ods. 1 písm. a), podľa ktorého poplatková povinnosť vzniká podaním odvolania a dovolania a § 6 ods. 2, podľa ktorého sa poplatok podľa rovnakej sadzby vyberá aj v odvolacom konaní vo veci samej a poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku. Výklad žalobcu je účelový, je v rozpore so zákonom i zámerom zákonodarcu a viedol by k záveru, že v podstate žiadne odvolacie konanie, prípadne dovolacie konanie by nepodliehalo súdnemu poplatku, keďže poplatková povinnosť za odvolanie, či dovolanie voči žiadnej žalobe v sadzobníku súdnych poplatkov uvedená nie je. Rozhodnutím súdu prvého stupňa nedošlo k svojvoľnému rozširovaniu okruhu úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku a použitiu analógie legis pri vyrubení súdneho poplatku, pretože prvostupňový súd iba aplikoval ustanovenia Zákona o súdnych poplatkoch.

K argumentácii žalobcu v odvolaní s poukazom na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo 39/2007, odvolací súd uvádza, že z uvedeného rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že pokiaľ nie je stanovená sadzba súdneho poplatku za určitý druh konania v sadzobníku, teda pokiaľ určité konanie nie je ako poplatkový úkon uvedené v sadzobníku, v rámci tohto konania nevzniká ani poplatková povinnosť za odvolacie konanie. V danom prípade však už v čase podania odvolania poplatková povinnosť za tento druh konania - žaloba na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, bola stanovená. K prechodnému ustanoveniu § 18ca odvolací súd ešte dodáva, že toto ustanovenie stanovuje, že z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30.09.2012, i keď sa stanú splatnými po 30.09.2012 sa vyberú poplatky podľa predpisov účinných do 30.09.2012. Keďže v danej veci bolo odvolanie podané dňa 03.11.2014 a v prípade uznesenia súdu prvého stupňa zo dňa 16.02.2015, sp. zn. 15C/92/2013 išlo o súdny poplatok za odvolacie konanie, teda tento opravný prostriedok bol podaný až po 30.09.2012, nešlo ani o úkon, ani o konanie začaté do 30.09.2012, preto ak súd prvého stupňa vyrubil žalobcovi za podané odvolanie súdny poplatok podľa položky 7 písm. a) sadzobníka súdnych je jeho rozhodnutie vecne správne, preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

Záverom odvolací súd poukazuje aj na Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 3. decembra 2015 k otázke vzniku poplatkovej povinnosti v odvolacom a dovolacom konaní, ak v čase podania žaloby bolo konanie oslobodené od súdneho poplatku v zmysle

§ 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. V tomto stanovisku najvyšší súd uvádza, že „Ak bolo odvolanie (dovolanie) podané po 30. septembri 2012, vzťahuje sa na poplatkovú povinnosť v odvolacom (dovolacom) konaní právna úprava účinná od 1. októbra 2012, i keď konanie vo veci samej na súde prvého stupňa začalo pred 30. septembrom 2012.“ Ďalej sa v uvedenom stanovisku poukazuje na to, že „Občianske súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom bolo podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb. v znení pred 1. októbrom 2012 ex lege vecne oslobodené od súdneho poplatku. Zákom č. 286/2012 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch v znení neskorších právnych predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 286/2012 Z.z.“), došlo k novelizácii zákona č. 71/1992 Zb., ktorou bolo s účinnosťou od 1. októbra 2012 vypustené ustanovenie § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb.

Z intertemporálneho (prechodného) ustanovenia § 18ca zákona č. 71/1992 Zb. vyplýva, že z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po tomto dni. Pri výklade tohto ustanovenia treba vychádzať z celého kontextu zákona č. 71/1992 Zb. a použiť definície pojmu poplatkový úkon (§ 1 zákona č. 71/1992 Zb.), ako aj vznik poplatkovej povinnosti (§ 5 zákona č. 71/1992 Zb.) a ostatné pojmy používané v zákone č. 71/1992 Zb. Stanoviská a rozhodnutia vo veciach občianskoprávných Zbierka stanovísk NS a súdov SR 1/2016. Ak bol poplatkový úkon navrhnutý, alebo ak je v Sadzobníku ustanovený súdny poplatok za konanie a konanie začalo do 30. septembra 2012, vyberajú sa poplatky podľa doterajších predpisov. Ide o zakotvenie princípu zákazu retroaktivity, avšak iba vo vzťahu k úkonom navrhnutým alebo konaniam začatým do uvedeného dňa (t.j. do 30. septembra 2012). V prípade podania odvolania vzniká poplatková povinnosť podľa § 5 zákona č. 71/1992 Zb. podaním odvolania, ktoré je poplatkovým úkonom (podobne je to v prípade dovolania). Ak bolo odvolanie (dovolanie) podané po 30. septembra 2012, i keď samotné konanie na súde prvého stupňa začalo do 30. septembra 2012, vzťahuje sa na poplatkovú povinnosť v odvolacom (dovolacom) konaní právna úprava účinná po 30. septembri 2012.

Podľa položky 7a Sadzobníka v znení účinnom od 1. októbra 2012 sa za žalobu o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom platí súdny poplatok vo výške 20,- Eur. Ak je ustanovená sadzba za konanie, myslí sa tým konanie na jednom stupni (§ 6 ods. 2 prvá veta zákona č. 71/1992 Zb.). Poplatok podľa rovnakej sadzby sa ale vyberá aj v odvolacom konaní vo veci samej. Za dovolanie sa vyberá poplatok vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v Sadzobníku. Z uvedeného vyplýva, že sám zákonodarca pre poplatkové účely rozlišuje medzi konaním na prvom stupni a konaním odvolacím a dovolacím. Poplatková povinnosť za odvolanie (dovolanie) sa posudzuje v každom z týchto konaní samostatne, a to podľa právneho stavu platného v čase začatia odvolacieho (dovolacieho) konania.

Na opodstatnenosti právneho názoru, ktorý je vyjadrený v právnej vete tohto stanoviska nič nemení skutočnosť, že pri položke 7a Sadzobníka nie je žiadna osobitná zmienka (poznámka) o platení súdneho poplatku za odvolanie a dovolanie. Ak totiž položka neobsahuje žiadnu poznámku, alebo v poznámke nie je zmienka o platení odvolania a dovolania, postupuje sa podľa § 2 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 5 ods. 1 písm. a/ a § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1992 Zb.“

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.